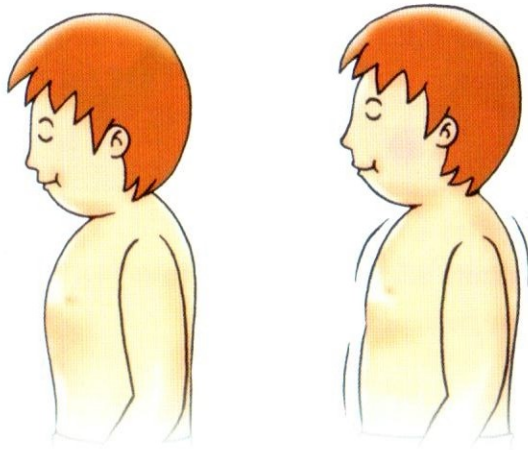

8. หน้าท้อง และก้น

โดยแขม่วท้องแล้วคลาย ขมิบก้นแล้วคลาย

9. เท้าและขาขวา

โดยเหยียดขา งอนิ้วเท้าแล้วคลาย เหยียดขากระดูก
ปลายเท้าแล้วคลาย

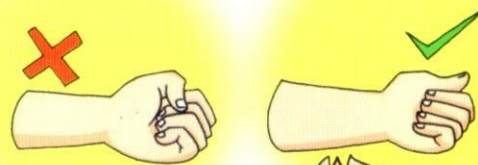
10. เท้าและขาซ้าย

โดยทำเช่นเดียวกัน

ข้อแนะนำ

1. ระยะเวลาที่เกร็งกล้ามเนื้อ ให้น้อยกว่าระยะเวลาที่ผ่อนคลาย เช่น เกร็ง 3-5 วินาที ผ่อนคลาย 10-15 วินาที
2. เวลาทำมือ ระวังอย่าให้เล็บจิกตัวเอง

3. ควรฝึกประมาณ 8-12 ครั้ง เพื่อให้เกิดความชำนาญ
4. เมื่อคุ้นเคยกับการผ่อนคลายแล้วให้ฝึกคลายกล้ามเนื้อได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องเกร็งก่อน
5. อาจเลือกคลายกล้ามเนื้อเฉพาะส่วนที่เป็นปัญหาเท่านั้นก็ได้ เช่น บริเวณใบหน้า ต้นคอ หลังไหล่ เป็นต้น ไม่จำเป็นต้องคลายกล้ามเนื้อทั้งตัว จะช่วยให้ใช้เวลาน้อยลงและสะดวก

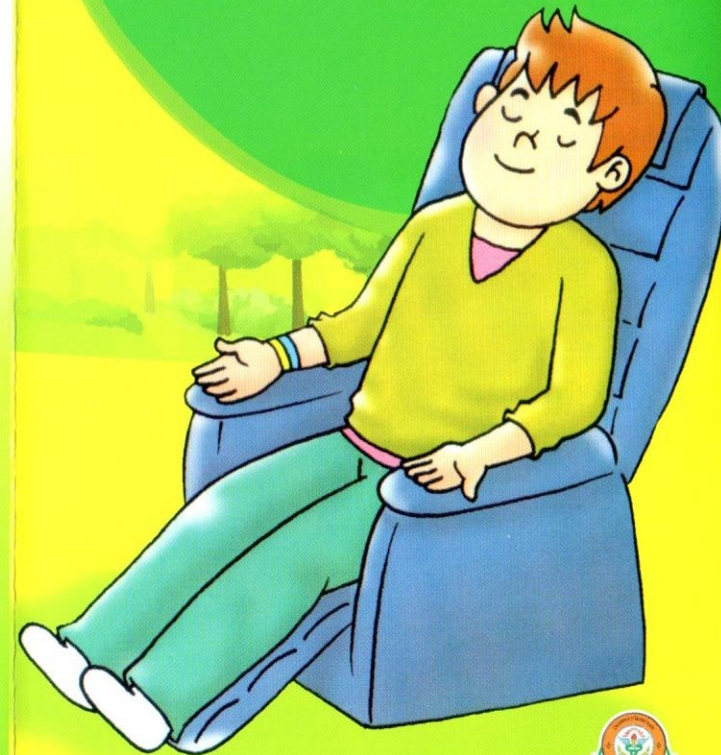
กรมสุขภาพจิต บริการปรึกษาฟรี
โทร. 1323 ฟรีตลอด 24 ชั่วโมง

เทคนิคการคลายเครียดแบบ

การผ่อนคลาย

กล้ามเนื้อ

(Muscle Relaxation)

ผลิตโดย สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพจิต
กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

หลักการ

ความเครียดมีผลทำให้กล้ามเนื้อหดตัว สัมผัสได้จากอาการหน้ามือควมวด กำหมัด กัดฟัน ฯลฯ

การเกร็งตัวของกล้ามเนื้อทำให้เกิดอาการเจ็บปวด เช่น ปวดต้นคอ ปวดหลัง ปวดไหล่ เป็นต้น

การฝึกการคลายกล้ามเนื้อจะช่วยให้อาการหดเกร็งของกล้ามเนื้อลดลง รู้สึกสบายตัวขึ้น และเมื่อร่างกายสบายจิตใจก็จะผ่อนคลายความเครียดลง

ในขณะที่ฝึก จิตใจจะจดจ่ออยู่กับการคลายกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ทำให้ลดการ

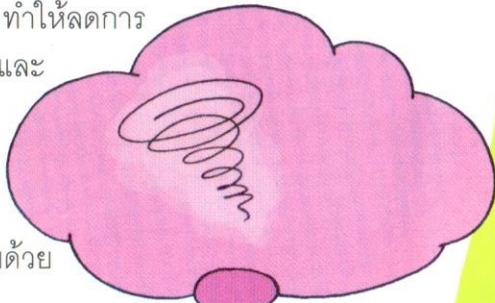
คิดฟุ้งซ่านและ

วิตกกังวล

จิตใจมี

สมาธิมาก

ขึ้นกว่าเดิมด้วย

วิธีการฝึก

เลือกสถานที่ที่สงบ ปราศจากเสียงรบกวน นั่งในท่าที่สบาย คลายเสื้อผ้าให้หลวม ถอดรองเท้า หลับตา ทำใจให้ว่าง ตั้งสมาธิอยู่ที่กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ

ฝึกเกร็งและคลายกล้ามเนื้อ 10 กลุ่มดังนี้

1. มือและแขนขวา
โดยกำมือ เกร็งแขน แล้วคลาย
2. มือและแขนซ้าย
โดยทำเช่นเดียวกัน
3. หน้าผาก
โดยเลิกคิ้วสูงและคลาย

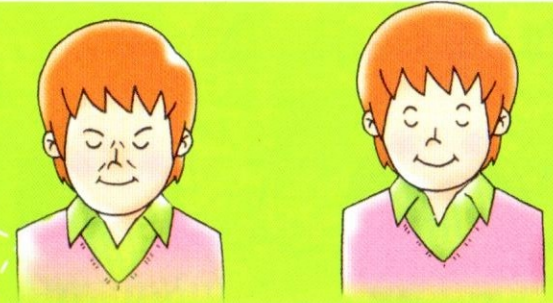

ขมวดคิ้วและคลาย

4. ตา แก้ม จมูก

โดยหลับตาแน่น ย่นจมูก แล้วคลาย

5. ขากรรไกร ลิ้น ริมฝีปาก

โดยกัดฟัน ใช้ลิ้นดันเพดานปาก แล้วคลาย

เม้มปากแน่น แล้วคลาย

6. คอ

โดยก้มหน้าให้คางจดคอ แล้วคลาย เงยหน้าจนสุด แล้วคลาย

7. ออก ไหล่ และหลัง

โดยหายใจเข้าลึกๆ กลั้นไว้ แล้วคลาย ยกไหล่สูง แล้วคลาย

